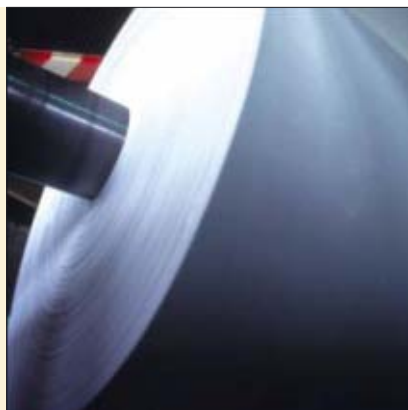

Český papírenský průmysl v roce 2009

Průmysl papíru a celulózy je rozsahem nepříliš velké, ale přesto významné odvětví s dlouholetou tradicí, které má potenciál být perspektivním oborem zpracovatelského průmyslu ČR s dobrou environmentální výkonností. Papírenské produkty nacházejí výrazné uplatnění ve všech ostatních oborech zpracovatelského průmyslu hlavně ve formě obalů a obalových materiálů a v polygrafickém odvětví jako nezbytný potiskovaný materiál. Hygienické výrobky a tissue papír se pak uplatňují v domácnostech a hlavně ve zdravotnictví jako produkt sociální.

Papírenská výroba je od svého historického vzniku před téměř 2000 lety založena především na recyklovatelných surovinách (sběrový papír a dřívě také hadry) a trvale obnovitelných surovinách tuzemského původu (dřevo). Řadu let obor v praxi realizuje strategii trvale udržitelného rozvoje.

V ČR jsou rozhodující výrobci buničín a producenti papírů a lepenek sdružení v Asociaci českého papírenského průmyslu (ACPP, dříve SPPaC založený v roce 1991). V oborové asociaci však již není organizována většina zpracovatelských podniků (výrobci vlnitých lepenek mají svaz SVVL, výrobci skládaček pak SVS, výrobci dalších obalů a výrobků z papírů a lepenek nejsou převážně sdružení nijak). ACPP je současně vydavatelem odborného časopisu Papír a celulóza, který vychází již od roku 1946.

ACPP je také dlouhodobým zpracovatelem oborových statistik. Výroba papírů a lepenek v ČR po delším období trvalého růstu poměrně značně poklesla a to především z důvodu celosvětové ekonomické krize. Proti předcházejícímu roku 2008, kdy dosáhl výše 924 tis. tun vyrobených papírů a lepenek, došlo v roce 2009 k poklesu produkce na hodnotu 801 tisíc tun, tedy o 13 %. Z vyrobeného nižšího množství pak bylo přesto vyvezeno 702 tis. tun, tedy více než 85 %. Úhrnná spotřeba papírů a lepenek v tuzemsku se přitom v uplynulém roce snížila na 1,282 mil. t proti 1,550 mil. t v roce 2008, takže dovozem muselo být zajištěno 1,183 mil. t (v roce 2008 to bylo 1,366 mil. t). Import je tedy dlouhodobě podstatně vyšší než celá produkce v ČR, z níž se jen 15 % uplatňuje na tuzemském trhu.

Český papírenský průmysl se stále vyznačuje nevýhodnou skladbou vyráběného sortimentu, ve které je jen malé zastoupení papíru náročnějšího z hlediska přidané hodnoty. Výstavba a modernizace výrobních kapacit v oblasti papírů hygienických (tissue) a především pak grafických (tiskových) byla v minulosti koncipována v rámci Československa hlavně na Slovensku.

Historicky daná specializace výroby na balicí a obalové papíry v ČR má za následek, že tyto druhy nemají v tuzemsku dostatečné uplatnění a jsou převážně vyváženy. Naštěstí v uplynulém krizovém roce právě obalové a balicí papíry vykazovaly nejmenší pokles produkce (jen cca o 3 %). Větší část požadavků na spotřebu papírů a lepenek v tuzemsku, především pak tiskových, je trvale pokrývána importy.

V zemích CEPI tvoří z vyrobených papírů a lepenek grafické papíry cca 50 %, papíry balicí a obalové pouze 40 %, a zhruba necelých 10 % papíry hygienické. Skladba vyráběného papíru v ČR se výrazně liší. Z celkové výroby bylo jen 20 % papírů grafických a naopak 77 % papírů balicích, obalových a lepe-

nek. Zbývá 3 % tvoří hygienické papíry, které musí být rovněž v poměrně značných objemech dováženy (především ze Slovenska).

Statistiky Asociace českého papírenského průmyslu vykazovaly v uplynulých letech poměrně velkou spotřebu papíru na jednoho obyvatele. Průměrná spotřeba měla v roce 2004 hodnotu 129,7 kg, v roce 2007 dosáhla výše 149,9 kg, v roce 2008 poklesla si o jeden kg, ale v loňském roce se snížila opět na cca 123 kg (je to však dáno nejen přímo poklesem spotřeby papírů a lepenek, ale také mírným vzestupem počtu obyvatel v ČR).

Tuzemská výroba vláknin, prakticky výhradně na bázi dřeva, se v roce 2009 zvýšila celkově o 4 % (732 tis. t oproti 702 tis. t v roce 2008). Vývozy v této položce dosáhly výše 423 tis. t (zvýšení o 23 %), dovozy vláknin pak poklesly na 91 % (163 tis. t oproti 180 tis. t v roce 2008).

Velmi významný podíl na zanášce při výrobě papírů a lepenek (cca 42 %) má nadále také sběrový papír, kterého se spotřebovalo v roce 2009 v českém papírenském průmyslu 343 tis. tun. Pokles o 18 % je významný, ale vcelku v souladu s poklesem celkové výroby papírů a lepenek v ČR. Export sběrového papíru vzrostl za sledované období o 11 % na 404 tis. tun, což znamená, že většina sebraného sběrového papíru (sběr je přitom státem podporován a dotován) je exportována, neboť v tuzemsku nejsou v současné době kapacity na jeho zpracování.

Za uplynulý rok dosáhla produkce papírenských výrobků celkové výše jen 431 tis. t (tedy pokles o 18 %) a produkce vlnité lepenky rovněž o cca 13 % poklesla.

Perspektivy odvětví

V příštích letech považuje ACPP za nezbytné zajistit důslednou nediskriminaci všech energetických zdrojů a vyvážený návrh systémových změn, aby se předešlo neefektivnímu zvyšování nákladů podniků a odrazování investorů od podnikatelských aktivit v ČR. Jedná se zejména o ohrožení dostupnosti základní suroviny – dřeva pro papírenský průmysl, způsobené možným odlivem do výroby energie z obnovitelných zdrojů. Zároveň je nutno zabrá-

nit snižování konkurenceschopnosti českých podniků na evropském trhu vytvářením nerovných podmínek zbytečným zvyšováním ekologických limitů EU, bez odpovídajícího prospěchu na straně životního prostředí. V tomto smyslu bude nutné pokračovat v přípravě takových směrnic, které by zamezily špatnému nastavení procesů povolování (EIA, IPPC, atd.), či dalšímu rozšiřování IRZ.

Environmentální cíle v papírenském průmyslu je třeba hodnotit s ohledem na jejich ekonomické a sociální dopady. Přitom musí být nalezena optimální opatření jak v ekonomice a zaměstnanosti, tak v oblasti životního prostředí. Tento přístup zohledňuje princip trvale udržitelného rozvoje, založeného na dynamické vyváženosti tří pilířů – ekonomického, sociálního a ekologického. Jakékoliv vychýlení jednoho z pilířů vnáší do systému rizika. Uvedený přístup hájí český papírenský průmysl společně s ostatními členskými zeměmi v Konfederaci evropských papírenských průmyslů (CEPI).

Papírenský průmysl soustavně pečuje o snižování negativních vlivů své činnosti na životní prostředí. Všichni roz-

hodující výrobci uplatňují environmentální systémy řízení. Od roku 1992 se téměř ztrojnásobila spotřeba sběrového papíru na výrobu nových papírů, avšak zpracování dalšího sebraného množství naráží na kapacitní limity výrobců papíru. Členské podniky ACPD také přijaly již počátkem roku 2006 Pravidla k zabránění nelegální těžby dřeva a mají snahu tato pravidla rozšířit do celého dřevozpracujícího sektoru českého průmyslu.

Přes dlouhodobý růst spotřeby papírů a lepenek stále ještě ČR nedosahuje úrovně spotřeby ve vyspělých zemích EU, v delší perspektivě se však dá předpokládat další vzestup tohoto ukazatele až do výše kolem 200 kg na obyvatele. To by odpovídalo celkové spotřebě v objemu zhruba 2 mil. tun za rok. Dosažení této hranice pouze dalším nárůstem dovozu se jeví jako ekonomicky neefektivní a bylo by žádoucí situaci přece jenom řešit investicemi většího rozsahu. Takové záměry, pokud se u nás vůbec objeví, neboť papírenské odvětví patří k investičně mimořádně náročným, se však bohužel potýkají s u nás obvyklými administrativními potížemi, ale i neochotou občanů

akceptovat výstavbu nových kapacit. Z tohoto pohledu se jeví výstavba a zprovoznění nového PS 6 v Mondi Štětí v loňském roce jako nadějná událost, kdy byl po několika desetiletích postaven nový, byť kapacitně nevelký, papírenský stroj.

Optimistické výhledy papírenského odvětví by přitom měla podtrhovat skutečnost, že se jedná o odvětví surovinově založené na domácích trvale obnovitelných zdrojích, využívající možností snadné recyklace své produkce a obecně vnímané jako environmentálně příznivé. Bohužel však dosud nebylo dosaženo konsenzu mezi požadavky ekologických hnutí a ekonomickým zájmem České republiky v oblasti využívání obnovitelné suroviny dřeva.

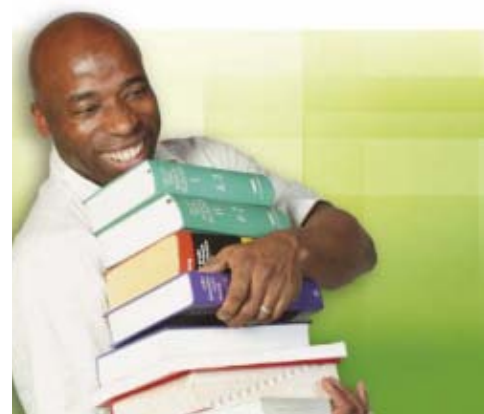
Miloš Lešíkar
šéfredaktor Papír a celulóza

Společnost tisku

V březnu 2010 se konala již delší dobu plánovaná a připravovaná členská konference Společnosti tisku (Novotného lávka 5, Praha 1), na které bylo mimo jiné také zvoleno nové předsednictvo ST ČSVTS. V něm zasednou na další funkční období pánové J. Volf, V. Bourek, Z. Paseka, V. Lukeš, M. Jamrich, M. Procházka a M. Mrázek. Zvolena byla také revizní komise (J. Sochůrek, P. Peřinka a M. Lešíkar) a stanoven základní směr, kterým by se měla činnost Společnosti tisku v následujícím období ubírat (ustavení a rozvoj odborných skupin a stabilizace členské základny). Nejaktivnější odborná skupina CFTA má nově ve vrcholových orgánech ST celkem tři zástupce (V. Bourek, M. Mrázek a M. Leši-

kar). Na prvním jednání předsednictva a revizní komise ST ČSVTS dne **7. dubna 2010** (v návaznosti na zasedání výboru CFTA) **byl zvolen předsedou Společnosti tisku pan Vladimír Lukeš** (profesor VOŠ a SPŠ grafické v Praze a renomovaný odborný publicista) a místopředsedou pan ing. Jiří Volf, CSc. (Böttcher ČR). Předsedou revizní komise byl zvolen pan ing. Jan Sochůrek (prezident Svazu polygrafických podnikatelů). Jednání předsednictva bylo dále zaměřeno především na potřebnou revizi stávajících stanov ST (jsou původní z roku 1994), nutnou stabilizaci členské základny společnosti a jejích odborných skupin a na stanovení priorit zaměření odborné činnosti.

zelenka ®
překlady | tlumočení | jazykové kurzy

**Kolik jazyků
neumíš,
tolikrát ti
pomůžeme.**

www.zelenka.cz